

ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСНА УНІВЕРСАЛЬНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА ім. В. Г. КОРОЛЕНКА

**СУЧАСНА БІБЛІОТЕКА І ГРОМАДА:
ШЛЯХИ СПІВПРАЦІ
Обласне соціологічне дослідження
Програма**

**Чернігів
2021**

Обґрунтування проведення дослідження

У 2020 році завершився процес утворення територіальних громад у Чернігівській області й Україні в цілому. Згідно з державною політикою реформа децентралізації має сприяти розвитку місцевого самоуправління – забезпечувати комплексний соціально-економічний та культурний розвиток відповідної території, зокрема дбати про утримання та організацію роботи бібліотек, адже саме книгозбірні забезпечують громадянам безкоштовний доступ до інформації, є осередком зустрічей, місцем проведення дозвілля та реалізації творчих ідей.

У 2020 році на Чернігівщині утворилося 57 об'єднаних громад. За даними на 1 січня 2021 року за останні п'ять років в області ліквідовано 57 бібліотек, і цей процес ще не набув стадії завершення. Аби полегшити адаптацію бібліотек до нових реалій, варто знайти і розробити механізми взаємодії бібліотеки, її користувачів та органів місцевої влади.

Мета дослідження: вивчення досвіду взаємодії бібліотек області та громади, пошук шляхів співпраці між бібліотекою і громадою.

Завдання:

- дізнатися про ставлення населення до бібліотеки;
- проаналізувати рівень задоволення користувачів якістю бібліотечного обслуговування;
- з'ясувати, чи готові жителі громади брати участь у житті бібліотеки, відстоювати її інтереси;
- дослідити зміни, які відбулися в бібліотеці після переходу її до складу територіальної громади;
- виявити дієві методи знаходження консенсусу між бібліотекою і громадою.

Об'єкт дослідження: співпраця бібліотеки і громади.

Предмет дослідження: місце бібліотеки у сучасному світі; ставлення користувачів до бібліотеки та бібліотекаря; шляхи співпраці між бібліотекою і громадою.

Робочі гіпотези дослідження

Перехід бібліотек у власність територіальних громад дає можливість якісно та всебічно задовольняти запити, актуальні для користувачів певної місцевості. Бібліотека має можливості для вивчення потреб користувачів, безпосереднього звернення до органів місцевого самоврядування; влада може вчасно та адекватно реагування на звернення бібліотек щодо задоволення запитів мешканців територіальної громади.

Передбачається, що:

- Всестороннє, якісне та своєчасне задоволення потреб користувачів підвищить імідж бібліотеки і бібліотекаря серед жителів громади.
- Переорієнтація бібліотечних закладів відповідно до вимог часу, освоєння нових напрямів діяльності та інноваційних форм подачі матеріалу сприятимуть зміцненню зв'язків між публічними бібліотеками та користувачами.
- взаєморозуміння між бібліотекою і громадою, усвідомлення користувачами потрібності й важливості книгозбірень у наданні інформації, проведенні дозвілля тощо будуть фундаментом для вибудовування міцних зв'язків, відстоювання інтересів бібліотеки її користувачами.

Контргіпотеза

Публічні бібліотеки переживають важкі трансформаційні зміни, зумовлені як реформою децентралізації, так і новими вимогами щодо переорієнтації бібліотек відповідно до потреб часу. Нерідко єдиною опорою для бібліотеки лишаються її користувачі, які можуть відстоювати інтереси книгозбірні.

- У багатьох територіальних громадах процес об'єднання має для бібліотек області невтішні наслідки – книгозбірні масово закриваються (навіть без погодження з Міністерством культури та інформаційної політики України).
- Далеко не всі голови ТГ готові на фінансові витрати та організаційні заходи, пов'язані з утриманням бібліотек: формуванням їхніх фондів, закупівлею нового обладнання, сучасної техніки тощо.
- Для бібліотек, які не мають підтримки влади, нерідко єдиною опорою лишаються користувачі, які можуть відстояти інтереси книгозбірні.

Етапи дослідження:

1. Підготовчий
  - вивчення проблеми;
  - розробка Програми та анкети обласного соціологічного дослідження (НМВ) (*березень*).
  - Складання Програми обробки результатів дослідження (*березень*)
2. Проведення дослідження (*травень-липень*):
  - збір даних методом анкетування;
  - підготовка отриманих даних для обробки;
  - опрацювання отриманих даних.
3. Аналіз та узагальнення результатів дослідження, написання інформаційної записки за результатами дослідження (*серпень-вересень*).

Бази дослідження:

- Бахмацька центральна бібліотека
- Бобровицька публічна бібліотека
- Варвинська центральна бібліотека
- Вертіївська центральна публічна бібліотека
- Ічнянська публічна бібліотека
- Кіптівська центральна публічна бібліотека
- Козелецька центральна бібліотека
- Комарівська публічна бібліотека
- Коропська публічна бібліотека
- Корюківська публічна бібліотека
- Лосинівська бібліотека для дорослих
- Менська публічна бібліотека
- Михайло-Коцюбинська публічна бібліотека
- Ніжинська центральна міська бібліотека ім. М. Гоголя
- Новгород-Сіверська міська центральна бібліотека
- Олишівська публічна бібліотека
- Парафіївська публічна бібліотека

- Прилуцька міська бібліотека ім. Л. Забашти
- Публічна бібліотека Куликівської селищної ради
- Публічна бібліотека Носівської міської ради
- Публічна бібліотека Сухополов'янської сільської ради
- Публічна бібліотека Холминської селищної ради
- Ріпкинська бібліотека для дорослих
- Семенівська центральна бібліотека
- Сновська публічна бібліотека
- Срібнянська центральна бібліотека

Методика дослідження

Під час проведення дослідження будуть використовуватися:

- анкетування;
- аналіз даних.

Виконавці дослідження

Відповідальний виконавець

Примак В. М., завідувач науково-методичного відділу Чернігівської ОУНБ ім. В. Г. Короленка

Співвиконавці:

Шурубенко О. Ф., бібліотекар науково-методичного відділу Чернігівської ОУНБ ім. В. Г. Короленка

Білоусько В. П., директор Козелецької ЦБ

Доропій С. І., директор Корюківської ПБ

Євтушенко І. М., директор Коропської ПБ

Єкименко О. Є., директор Ніжинської ЦМБ ім. М. Гоголя

Єременко О. Д., директор Публічної бібліотеки Холминської селищної ради

Єфімчук О. О., директор Кіптівської ПБ

Зубко Л. І., директор Прилуцької міської бібліотеки ім. Л. Забашти

Іванько Г. В., директор Бахмацької ЦБС

Карпенко О. В., директор Парафіївської ПБ

Короленко О. В., директор Варвинської ЦБ
Кутова Т. М., директор Ічнянської ПБ
Лук'яшко Н. М., директор Ріпкинської бібліотеки для дорослих
Мазило Т. А., директор Срібнянської ЦБ
Мокросноп Н. П., директор Сновської ПБ
Невжинська О. Г., директор Менської ПБ
Нестеренко І. Г., директор Новгород-Сіверської МЦБ
Пархоменко Т. О., директор Семенівської ЦБ
Печена Т. І., директор Публічної бібліотеки Сухополов'янської сільської ради
Река Я. О., спеціаліст відділу культури Лосинівської ТГ
Соколова Я. О. директор Вертіївської ЦПБ
Холодняк І. Ю., директор Комарівської ПБ
Циба Л. І., директор Бобровицької ПБ
Чухліб Я. О., директор Публічної бібліотеки Носівської міської ради
Шовкун І. В., директор Михайло-Коцюбинської ПБ
Шеремет Т. І., директор Олишівської ПБ
Янголь І. М., директор Публічної бібліотеки Куликівської селищної ради

Респонденти дослідження, які беруть участь в анкетуванні:

- публічні бібліотеки Чернігівської області;
- користувачі публічних бібліотек Чернігівської області.